

Sâm naziv „transcendentalna *estetika*“ ukazuje na činjenicu da Kant estetiku još uvek razume u Baumgartenovom smislu. Mada Kant dozvoljava mogućnost da estetika bude *nauka* o čulnoj spoznaji, on se protivi njenom protezanju na sferu lepog, ukusa i umetnosti, pa krupan deo onoga što Baumgarten razume pod područjem estetskog, prema Kantovom mišljenju treba nazvati *kritikom ukusa*.

Na početku poglavlja o *Transcendentalnoj estetici* Kant jasno odbacuje mogućnost da se zasnuje *nauka* o lepom ili o ukusu, koju je Baumgarten pokušao da razvije. Međutim, treba imati u vidu da u doba nastanka *Kritike čistog uma* Kant još uvek ne otkriva apriorni princip koji bi ležao u osnovi prosuđivanja o ukusima, te da se tematizacijom *osećanja zadovoljstva i nezadovoljstva* kao apriornog principa koji u *Kritici moći suđenja* fundira *treću čovekovu moć*, menja i Kantov odnos prema području koje od tog principa zavisi.

Još jedna važna razlika između Baumgartena i Kanta leži u činjenici da Baumgarten ne teži da otkrije *prve, apriorne principe* za područje estetskih sudova, nego smatra dovoljnim uklapanje empirijski zasnovanih sudova u prvu „lestvicu“ razumske spoznaje. Osim toga, Baumgarten ne problematizuje estetske vrednosti pukim dodavanjem nekog principa postojećim objektima, jer *osećaj zadovoljstva* ne treba sublimirati i prevladati nekim višim principom, nego ga objasniti i rasvetliti. Kada je reč o ispitivanju onog nesaznatljivog i neodređenog u estetskom iskustvu, Baumgarten smatra da je na delu zbrka različitih koncepata, dok za Kanta ta neodređenost predstavlja mogućnost alternativnih interpretacija koje pojedinačno mogu biti jasne. Ipak, ključno dostignuće Baumgartenove estetike, koje će presudno uticati na Kanta i nemački idealizam u celini, jeste to što je ona u svom fundamentu *misaona*.

U okviru ispitivanja ključnih određenja estetike kao filozofske discipline neki autori dolaze do zaključka da je jedini način da se u estetici ide *napred* – da se prvo krene *nazad*: drugim rečima, da bi se izbegle aporije u aktuelnom istraživanju, važno je na pravi način rasvetliti ono što im leži u osnovi, a u slučaju Hegelove estetike i nemačkog idealizma, ta osnova podrazumeva i empirističke i racionalističke teorije.

Prema mišljenju brojnih estetičara, nije preterana kvalifikacija po kojoj se – ako Baumgartena smatramo *ocem estetike* – Vinkelman može smatrati *ocem istorije umetnosti*. Vinkelman ne ostaje na poziciji koju mu je omogućio Baumgarten, već sa tako izgrađenom